

## РЕЦЕНЗИЯ

относно качествата на дисертационния труд на тема:

**„Методика за развитие на технически умения при 11-13-годишни волейболисти в Албания“**

за присъждане на образователната и научна степен **„Доктор“**  
в област на висшето образование: **7. Здравеопазване и спорт,**  
професионално направление: **7.6 Спорт,**  
докторска програма:

**„Теория и методология на спортната наука“** на

**Енкеледа Мука,**

докторант към катедра **„Баскетбол, волейбол, хандбал“**  
на **НСА „В. Левски“**

Научни ръководители: **доц. Вера Антонова, доктор**  
**доц. Христо Андонов, доктор**

### **Данни за докторантката**

Изборът на научното търсене на Енкеледа Мука не е случаен. Тя е била състезателка в националния отбор по волейбол на Албания и като такава е определяна за най-добрата волейболистка на страната. Носител е на голям брой шампионски титли и купи по волейбол и плажен волейбол и е участвала в Балкански първенства по плажен волейбол.

Завършила е Академията по физическо възпитание и спорт в Тирана (Албания) с придобити професионални квалификации „учител по физическо възпитание“ и „специалист по волейбол“.

Работила е като учител по физическо възпитание в средната образователна степен (2007-2019 г.), след което в периода 2019-2021 г. е била асистент в Департамента по приложни изследвания на движенията към Института по спортни изследвания (Тирана).

От 2021 г. до днес Енкеледа Мука е преподавател в Департамента по колективни спортове на факултет „Наука за движенията“ към Университета по спорт на Тирана и е треньор по волейбол на редица отбори (студентски и подрастващи).

Завършила е голям брой специализации и курсове за повишаване на квалификацията както към Албанската, така и към Европейската федерация по волейбол (FIVB).

Участвала е в голям брой научни форуми (конгреси и конференции) и има висока публикационна активност.

Притежава високоразвити способности за работа в колектив и за организиране както на научни конференции, така и на състезания с участници от различни възрастови групи. Владее английски и италиански езици и има високо ниво на компютърна грамотност.

### **Подробности за процедурата**

Енкеледа Мука е разработила дисертационния си труд в срока (4 години), посочен в Заповедта на ректора на Национална спортна академия „Васил Левски“ за записване в докторантура (№ ЗП – 399/20.04.2021 г.). Отчислена е с право на защита със Заповед No ЗП – 1111/25.11.2024г. По време на обучението не са допуснати процесуални нарушения. Докторантката е изпълнила успешно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника на НСА „Васил Левски“ за прилагане на този закон

### **Данни за дисертацията и автореферата**

Проблемът, който се разработва в докторската дисертация, е изключително актуален и има за цел да бъдат развити техническите умения на 11-13-годишни албански волейболистки, чрез прилагане на научна методология, базирана на динамични и подходящи за възрастта инструменти.

Според докторантката, в Албания няма научно-обоснована методика за обучение на деца, занимаващи се организирано с волейбол. Най-често детските волейболни отбори работят по традиционна методика, която не е насочена към определена възрастова група. Въз основа на теоретичния анализ и опита си като треньор на деца, тя формулира своята работна хипотеза, според която „разработването и прилагането на специфични инструменти и методи на обучение в практиката ще повиши физическата работоспособност и ще подобри техническите умения на 11-13-годишни волейболистки в Албания“.

Представената за рецензиране докторска дисертация е в обем от 193 стр., в т.ч. 21 таблици, 55 графики, 2 приложения и библиографска справка за проучените литературни източници.

Докторската дисертация е структурирана според изискванията. Написана е на добър английски език и стил и е много добре илюстрирана.

Разработката има определени качества, които притежават приносен характер:

- Извършено е сериозно теоретично проучване (с помощта на 101 литературни източника, всички на латиница, и 4 уебсайта), въз основа на което докторантката е направила подробно описание на специалната физическа подготовка и специфичните волейболни умения на 11-13-годишни волейболистки и е представила основите на периодизацията на тренировъчния процес п същата възраст.ри състезатели от посочената възрастова група.
- Използван е подходящ методически инструментариум, позволяващ да бъдат решени на високо ниво целта и задачите на изследването. Считам обаче, че неточно в организацията на изследването като период, в който е проведено то, да е посочено „22 април–23 април“. Периодът би трябвало да е много по-дълъг, тъй като включва редица допълнителни дейности, като проучване на специализираната литература, обработка на резултатите от спортно-педагогическия експеримент и написване на дисертацията, както правилно е посочено в план-програмата за научноизследователска работа, представена на стр. 70.
- Изследваният контингент разкрива спецификите на популацията, към която принадлежи – в изследването участват 40 волейболистки на възраст между 11 и 13 години, избрани на случаен принцип, въз основа на спомагателната информация за всички целеви групи.
- Проведени са измервания на някои основни морфофункционални параметри, както и спортно-педагогически тестове за установяване нивото на физическа подготовка и технико-тактически умения на изследваните популации. Приложените тестови батерии напълно

отговарят на изискванията на спортната статистика за валидност, надеждност, обективност и стандартност. Получените резултати дават възможност за извършване на сравнения между изследваните популации (експериментална и контролна групи).

- На високо научно и практическо ниво е разработена тренировъчна методика за спортна подготовка на подрастващи албански волейболистки във възрастовия период 11-13 години.
- Проведен е коректен спортно-педагогически експеримент за проверка на ефективността на разработената методика.
- При обработката на първичните данни са използвани адекватни математико-статистически методи, като дескриптивен анализ, сдвоен t-тест, signed-rank тест на Wilcoxon, корелационен анализ и някои други, при високо ниво на статистическа достоверност ( $P_t \geq 95\%$ ).
- Анализът на резултатите е на високо професионално ниво. Проучването има съществен принос за разширяване на обхвата от знания за провеждане на оптимален тренировъчен процес с отборите на подрастващите волейболистки в Албания. Получените резултати са гаранция, че прилагането на научен подход, адаптиран към нуждите на спортистите, може значително да повиши нивото на специална физическа подготовка и специфичните технически и тактически умения на бъдещите звезди на албанския волейбол.

Изводите и препоръките естествено произтичат от анализа на резултатите и са представени точно и ясно.

Авторефератът е разработен съобразно изискванията и представя коректно съдържанието на дисертационния труд. Считам обаче, че приложенияте в изследването математико-статистически методи също трябва да бъдат представени тук - в края на Раздел II.

Документите, съпътстващи работата, са изготвени прецизно.

Представените публикации (3 на брой) са свързани с темата на дисертационния труд – 2 от тях са самостоятелни разработки на докторантката, а една е в съавторство с двамата ѝ научни ръководители.

**В заключение** считам, че представената за рецензиране докторска дисертация притежава необходимата научно-приложна стойност и отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и Правилника на НСА „Васил Левски“ за присъждане на образователна и **научна степен "Доктор"**.

Всичко това ми дава основание уверено да заявя **положителния си вот** за присъждане на **Енкеледа Мука** на образователната и научна степен **„Доктор“** в област на висше образование **7. Здравеопазване и спорт**, професионално направление **7.6. Спорт**, докторска програма **"Теория и методология на спортната наука"**.

**18.12.2024**

**София**

**Рецензент: .....**

**(проф. Росица Църова, доктор)**

## REVIEW

on the merits of the doctoral thesis on the topic: "***Methodology of developing technical skills in 11-13-year-old volleyball players in Albania*** "

for awarding of the educational and scientific degree "***Doctor***"  
in a professional direction ***7.6. Sports***

of ***Enkeleda Muka***

PhD student at the doctoral program „***Theory and Methodology of Sports Sciences***"  
at the ***National Sports Academy "Vassil Levski" (Sofia)***

Scientific supervisor: ***Assoc. Prof. Vera Antonova, Ph.D.***  
***Assoc. Prof. Hristo Andonov, Ph.D.***

### **Data for the doctoral student**

The choice of Enkeleda Muka's scientific study is not accidental. She was a competitor in the national volleyball team of Albania and as such was named the best volleyball player of Albania. She is the winner of a large number of championship titles and cups in volleyball and beach volleyball and has participated in Balkan beach volleyball championships.

She graduated from the Physical Education and Sports Academy of Tirana (Albania) with professional qualifications "Physical Education Teacher" and "Volleyball Specialist".

She worked as a Physical Education Teacher in secondary school (2007-2019), after which in the period 2019-2021 she was an Assistant Lecturer at the "Department of Applied Motion Research" at the Sports Research Institute (Tirana).

Since 2021 till now, Enkeleda Muka is an Assistant Lecturer at the "Department of Collective Sports" of the Faculty of Movement Sciences at the University of Tirana and has been a volleyball coach for a number of teams (student and junior).

She has completed a large number of specializations and advanced training courses at both the Albanian and the European Volleyball Federation (FIVB).

The doctoral candidate has participated in a large number of Scientific Forums (Congresses and Conferences) and has a high publication activity.

She has highly developed abilities for teamwork and for organizing both scientific conferences and competitions with participants from different age groups. She is fluent in English and Italian and has a high level of computer literacy.

### **Details of the procedure**

Enkeleda Muka has developed her dissertation within the term (4 years) specified in the Order of the Rector of the National Sports Academy "Vassil Levski" for her enrolment in a doctoral degree of study (No ZP – 399/20.04.2021). She was expelled with the right of defence by Order No ZP – 1111/25.11.2024. No procedural violations were committed during the doctoral candidate's training. She has successfully completed the requirements of the Law for development of the academic staff in the Republic of Bulgaria and of the Regulations for implementation of the law of National Sports Academy "Vassil Levski".

### **Data for the dissertation and the abstract**

The problem being developed in the doctoral thesis is extremely topical and its purpose is to develop technical skills in 11-13-year-old Albanian volleyball players by applying a scientific methodology based on dynamic and age-appropriate tools.

According to the PhD student, in Albania there is no scientifically based methodology for teaching children, engaged in organized volleyball. Most often, children's volleyball teams work according to a traditional methodology that is not aimed at a specific age group. Based on the theoretical analysis and her experience as a coach of children, she formulates her working hypothesis, according to which "the development and application of specific tools and methods of training in practice will increase the physical performance and improve the technical skills of 11-13-year-old volleyball players in Albania".

The doctoral thesis submitted for review is in a volume of 193 pp., including 21 tables, 55 graphics, 2 appendixes and a bibliographical reference for the literary sources studied.

The doctoral thesis is structured as required. It is written in a good English language and style and is very well illustrated.

The development has several qualities, which are of a contributing nature:

- A very serious theoretical study was carried out (with the help of 101 literary sources and 4 websites), based on which the PhD student has made a detailed description of the special physical fitness and specific volleyball skills of 11-13-year-old volleyball players and has presented the basics of the periodization of the training process with volleyball players aged 11-13 years.
- An appropriate methodological toolkit has been used to enable the purpose and the tasks of the study to be solved at a high level. However, I believe that it is incorrect in the organization that the period in which the study was conducted is indicated as "April 22 to April 23". The period should be much longer, as it includes a number of additional activities, such as studying the specialized literature, processing the results of the sports pedagogical experiment and writing the dissertation, as rightly stated in the research work plan-programme, presented on p. 70.
- The survey contingent reveals the specificities of the population, to which it belongs - in the study participates 40 volleyball players, between the ages of 11 and 13, selected randomly based on the auxiliary information for all targets groups.
- Measurements of some basic morph-functional parameters have been carried out, as well as sports-pedagogical testing for establishing the level of physical preparedness and technical and tactical skills of the studied populations. The attached test batteries fully meet the requirements of sport statistic for validity, reliability, objectivity, and standardisation. The results obtained give the opportunities to do the comparisons between the studied populations (experimental and control groups).
- At a high scientific and practical level, a training methodology for sports training of adolescent Albanian volleyball players in the age period of 11-13 years has been developed.
- A correct sports and pedagogical experiment was conducted to check the effectiveness of the developed methodology.
- In the processing of primary data, adequate mathematical and statistical methods were used, such as descriptive statistics, a paired t-test, the



Wilcoxon signed-rank test, correlation analysis and some other, all of them at a high level of statistical confidence ( $P \geq 95\%$ ).

- The analysis of the results is at a good professional level. The study has a significant contribution to expanding the range of knowledge for conducting an optimal training process with the teams of adolescent volleyball players in Albania. The results obtained are a guarantee that the application of a scientific approach, adapted to the needs of the athletes, can significantly increase the level of special physical fitness and the specific technical and tactical skills of the future stars of Albanian volleyball.

The conclusions and recommendations naturally come from analysis of the results and are presented firmly and clearly.

The abstract is developed according to the requirements and presents correctly the content of the dissertation. However, I believe that the applied mathematical and statistical methods should also be presented at the end of Section II.

The documents accompanying the work are prepared precisely.

The presented publications (3 in number) are related to the topic of the dissertation – 2 of them are independent works of the PhD student, and one is co-authored with her two supervisors.

***In conclusion***, I believe that the doctoral thesis has a high scientific and applied value and meets the requirements of the Law on development of the academic staff of the Republic of Bulgaria and the Regulations of the National Sports Academy "Vassil Levski" for awarding of the educational and scientific degree "***Ph. Doctor***".

All this gives me a reason confidently to declare my ***positive vote*** for awarding ***Enkeleda Muka*** the educational and scientific degree "***Ph. Doctor***" in the field of higher education ***7. Health and Sports***, professional field ***7.6. Sport***, doctoral program "***Theory and methodology of sports science***".

**18.12.2024**

**Sofia**

**Reviewer: .....**

**(Full Prof. Rossitza Tzarova, PhD)**